

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Декан факультету педагогіки,
психології та соціальної роботи
професор Тетяна ФЕДІРЧИК

«31» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ

НАВЧАЛЬНА (ПЕДАГОГІЧНА) ПРАКТИКА
(В ГРУПАХ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ)

Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u> (вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)
Галузь знань	<u>01 Освіта/Педагогіка</u> (вказати: шифр, назва)
Спеціальність	<u>012 Дошкільна освіта</u> (вказати: код, назва)
Освітньо-професійна програма	<u>«Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)»</u> (назва програми)
	<u>факультет педагогіки, психології та соціальної роботи</u> (назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)
Мова навчання	<u>українська</u> (вказати: на якій мові читається дисципліна)

м. Чернівці
2023 рік

Робоча програма педагогічної практики *«Навчальна (педагогічна) практика (в групах дітей дошкільного віку)»* складена відповідно до вимог її змісту та відповідає освітньо-професійній програмі «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)», 012 Дошкільна освіта, 01 Освіта/Педагогіка (затверджена Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича протокол № 6 від 29.06.2023 р. та введена в дію наказом ректора № 262 від 29.06.2023 р)

(назва освітньо-професійної програми, код та назва спеціальності, галузь знань: шифр та назва)

Розробники:

Танявська Ярина Андріївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти;

Зубрицька Анастасія Олегівна, асистент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

Погоджено з гарантом ОПП «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)»

Затверджено на засіданні *кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти*

Протокол № 1 від «28» серпня 2023 року

Завідувач кафедри **Марія ОЛІЙНИК**

Схвалено методичною радою факультету *педагогіки, психології та соціальної роботи*

Протокол № 1 від «31» серпня 2023 року

Голова методичної ради факультету **Ганна БИГАР**

1. Анотація педагогічної практики

Робоча програма навчальної практики «Навчальна (педагогічна) практика (в групах дітей дошкільного віку)» складено на підставі «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.1993 р. № 93, «Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (затвердженого Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та введеного в дію протоколом ректора №7 від 31.08.2020 р., URL: <http://preschool.cv.ua/provisions-of-practice/>), освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)», першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 012 «Дошкільна освіта» (URL: http://preschool.cv.ua/opp_batchelor_dopsych_v_zdo/).

«Навчальна (педагогічна) практика (в групах дітей раннього віку)» - це продовження педагогічної практики, наступність в освітньому процесі з дітьми у закладі дошкільної освіти, яку студенти проходять у групах дітей дошкільного віку. Педагогічна практика проходить у IV семестрі. Форма підсумкового контролю – залік.

Педагогічна практика організовується:

- на базі закладів дошкільної освіти різних типів м. Чернівці (URL: <http://preschool.cv.ua/bazy-praktyky/>) відповідно Договіру про співпрацю між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича та управління освіти Чернівецької міської ради та укладених угод між ЗДО (URL: <http://preschool.cv.ua/agreements-in-practice/>);

- в закладах освіти за кордоном на основі укладених міжнародних Угод про співпрацю (URL: <http://preschool.cv.ua/agreements-in-practice/>) для здобуття вищої освіти у межах проходження навчальних чи виробничих практик, проведення наукових досліджень для студентів, викладачів та педагогів (Польща, Румунія, Грузія, Австрія).

2. **Мета педагогічної практики:** оволодіння сучасними методами та формами організації освітнього процесу в групах дітей дошкільного віку, формування професійних умінь потрібних для догляду, розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку, поглиблення знань студентів з фахових дисциплін через практичну підготовку.

3. **Пререквізити.** Педагогічна практика «Навчальна (педагогічна) практика (в групах дітей дошкільного віку)» ґрунтується на вже засвоєних філософських і психологічних дисциплінах та на знаннях, навичках і вміннях, отриманих під час вивчення фахових освітніх компонентів та попередніх практик.

4. Реалізація мети педагогічної практики сприяють наступні завдання:

- робота з новою з нормативно-правовою документацією дошкільної освіти; рекомендаціями про організацію роботи закладів дошкільної освіти, основною нормативно-правовою документацією закладу дошкільної освіти де проходить студент практику;
- аналіз календарного та перспективного планів роботи вихователя дошкільної групи;
- аналіз методичного та дидактичного забезпечення освітнього процесу в закладі, режим роботи; забезпечення закладу додаткових груп, кабінетів тощо;
- вивчення предметно-розвивального середовища групи для ефективного розвитку дітей;
- формування умінь організовувати дітей в освітній діяльності;
- виготовлення наочно-дидактичного матеріалу для роботи з дошкільниками;
- спостерігати та аналізувати режимні процеси та заняття проведених вихователем;

- з допомогою вихователя проводити різні режимні процеси з дітьми дошкільного віку;
- написання перспективного та календарного планів роботи, конспектів різних режимних процесів, конспектів занять для дітей дошкільного віку з допомогою вихователя;
- вміння підбирати ігрову діяльність для дітей дошкільного віку.
- складання рекомендації на будь яку тему.

5. Результати навчання

знати:

- цінність громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку;
- норми мовлення, писемної і усної мовленнєвої діяльності державною мовою в контексті дошкільної освіти;
- цілі спільної діяльності і способів їх досягнення у співпраці та взаємодії;
- концептуальними знаннями, набутими у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень. Розуміння суті і логіки теоретичних положень психолого-педагогічної науки як основи процесу навчання, виховання і розвитку дітей раннього і дошкільного віку;
- сутність безпеки діяльності учасників освітнього процесу і способів її забезпечення в системі дошкільної освіти;
- концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень;
- сутність і можливості використання знань у розвитку, навчанні й вихованні дітей раннього і дошкільного віку;
- педагогічні закономірності розвитку в дітей.

уміти:

- організовувати свою діяльність і діяльність колективу ЗДО з метою розвитку й побудови його освітньої діяльності на правових і демократичних засадах
- використовувати державну мову у спілкуванні й організації взаємодії з дітьми та іншими суб'єктами навчально-виховного процесу в системі дошкільної освіти;
- визначати й розподіляти функції і завдань у спільній роботі, коригування їх виконання за вимогами;
- володіти засобами, методами, методиками і технологіями навчання й виховання з метою формування гармонійно розвиненої особистості дитини раннього і дошкільного віку;
- організовувати діяльність учасників освітнього процесу в системі дошкільної освіти відповідно до чинних норм безпеки.
- організацію педагогічний процес, що передбачає використання наукової інформації, засобів і організаційних форм навчання, які створюють необхідні передумови для роботи з джерелами навчання.

володіти

- засобами, методами, методиками і технологіями навчання й виховання дітей;
- розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у професійній діяльності, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та засобів;
- педагогічних тактом, толерантним ставленням до оточуючих;
- засобами, методами, методиками і технологіями навчання й виховання;
- розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у професійній діяльності, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів.
- методиками педагогічного супроводу та підтримки розвитку в дітей раннього і дошкільного віку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій, здатність виявляти і оцінювати їх ефективність;
- розвитком самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі; здатність виявляти й оцінювати їх ефективність.

Компетентності, визначені Стандартом вищої освіти України за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

Інтегральна компетентність.

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання та виховання дітей раннього й дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, а також у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій і методів, та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (КЗ).

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

Фахові компетентності спеціальності (КС)

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

КС-14. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання (ПР)

ПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-04. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-09. Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти.

ПР-14. Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.

ПР-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПР-22. Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

Компетентності, визначені Професійним стандартом «Вихователь закладу дошкільної освіти»

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК.01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (*громадянська компетентність*).

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (*соціальна компетентність*).

ЗК.03 Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, поважати багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (*культурна компетентність*).

ЗК.06 Здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, діяти на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності (*етична компетентність*).

Професійні компетентності

А. Організація, забезпечення та реалізація освітнього процесу

А 2. Організаційна

А2.1.Здатність забезпечувати здобуття дошкільної освіти державною мовою.

А.2.3.Здатність організовувати ігрову (провідну) і інші види дитячої діяльності та підтримувати види діяльності, ініційовані дитиною.

В. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

В 1. Психоемоційна

В1.1.Здатність до самоконтролю, саморегуляції та толерантної взаємодії.

В1.2.Здатність до швидкого реагування на зміни, гнучкість, адаптивність і стресостійкість.

В 2. Педагогічне партнерство

В2.1.Здатність до ефективної співпраці та комунікації в професійній діяльності.

В2.3.Здатність до командної взаємодії.

В 3. Морально-етична

В 3.1.Здатність враховувати культурні, релігійні, соціальні та мовні особливості родини під час освітнього процесу та здійснювати його незалежно від власних поглядів, стереотипів та упереджень

Г Професійний розвиток та самовдосконалення

Г 1. Здатність до навчання впродовж життя

Г1.1.Здатність до саморефлексії та самооцінювання власної професійної діяльності.

Г 2. Інформаційно-комунікаційна

Г2.1. Здатність орієнтуватись в інформаційному просторі.

6. Опис навчальної практики

6.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Тривалість проходження практики*	Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин		
Денна	2	4	6,0	180	1 день в тиждень протягом семестру	залік
Заочна			6,0	180	1 тиждень в міжсесійний період	залік

* *Графік проходження практики. URL: <http://preschool.cv.ua/practice-shedule/>*

6.2. Зміст педагогічної практики

Діяльність	Практична реалізація	Результати роботи
Підготовчий етап		
Настановчий інструктаж проходження практики	- Ознайомлення з наказом про проходження практики (URL: http://preschool.cv.ua/nakazy-ta-zvity/). - Ознайомлення з робочою програмою педагогічної практики (URL: http://preschool.cv.ua/pedagog-praktuka/programy-praktyky/): правами та обов'язками студента-практиканта; базами проходження практики; метою, завданням, компетентностями практики; інформаційним обсягом практики (загальна інформація, зміст практики); строками оформлення звітної документації практики; критеріями оцінювання; методичними рекомендаціями; рекомендованою літературою. - Розкриття особливостей проходження практики: - вікова група (дошкільний вік); - тип ЗДО (заклади дошкільної освіти в яких відбувається освітній процес з дітьми дошкільного віку); - студенти прикріплюються до: вихователя.	Інструктаж
Основний етап		
I. Ознайомлення з нормативно-правовою документацією дошкільної освіти	- Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності (Наказ МОН № 446 від 20.04.15 року): дошкільний вік https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0520-15#Text - Перелік ігрового та навчально-дидактичного обладнання рекомендованого для дітей	Коротка інформація яка записується у робочому зошиті педагогічної практики

	дошкільного віку МОН України https://mon.gov.ua/ua/tag/doshkilna-osvita – Перелік навчальної літератури, програм рекомендованих МОН України для дітей дошкільного віку https://docs.google.com/spreadsheets/d/1-6On3PRPqSpDreBZkBFwaPO_ZVWwhAkO-FGGutGpmC8/edit#gid=1947501369	
II. Ознайомлення з роботою у закладі дошкільної освіти	– статут ЗДО; – історія створення та розвитку ЗДО; – інформація про ЗДО (місце знаходження, працівники та ін); – режим роботи ЗДО; – річний план роботи ЗДО; – ознайомлення з територією ЗДО; – ознайомлення групами, кабінетами в ЗДО; – аналіз методичного та дидактичного забезпечення навчально-виховного процесу в ЗДО; – ознайомлення з органами самоврядування працівників закладу освіти; органами батьківського самоврядування.	Коротка інформація яка записується у щоденнику та робочому зошиті педагогічної практики
III. Робота в групі закладу дошкільної освіти	– складання календарного графіку проходження практики; – ознайомлення з орієнтовним розподіл занять; – робота з календарним та перспективним планами роботи групи; – ознайомлення з предметно-розвивальним середовищем в групі; – ознайомлення з органами самоврядування працівників закладу освіти; органами батьківського самоврядування.	Ведення щоденника педагогічної практики / Коротка інформація яка записується у робочому зошиті педагогічної практики
III. Освітня робота студента-практиканта в групі ЗДО	– спостереження за організацією життєдіяльності дітей в групах; – аналіз організації життєдіяльності дітей в групах дошкільного віку – ознайомлення зі специфікою освітнього процесу в групі з елементами практичних вправ (організація дітей на прогулянку, заняття, ігрова діяльність, спостереження та ін.) – спостереження та участь у проведенні всіх режимних процесів (прийом дітей, організація самостійної діяльності, формування культурно-гігієнічних навичок, формування культури поведінки, ранкова гімнастика, гігієнічні процедури, сніданок, підготовка до занять, прибирання іграшок; переключення уваги дітей на інший вид діяльності, заняття, підготовка до прогулянки, спостереження на	Коротка інформація яка записується у робочому зошиті педагогічної практики

	прогулянки. рухливі ігри, праця на ділянці, індивідуальна робота з розвитку рухів та фізичних якостей, самостійна ігрова діяльність; повернення з прогулянки; гігієнічні процедури, обід, підготовка до сну); – проведення студентами - практикантами різних режимних процесів дітей у парі з вихователем; – проведення студентами-практикантами занять у парі з вихователем; – виготовлення наочно-дидактичного матеріалу для роботи з дітьми дошкільного віку; – перші спроби написання календарного та перспективного планів роботи; – написання конспектів режимних процесів (спостереження, праця в природі, робота в куточку природи, ігрова діяльність та ін) – написання конспектів занять з усіх розділі програм; – складання рекомендацій на педагогічну тему та естетичне оформлення матеріалів.	Можливе оформлення як окремою інформацією
¹ В період карантину	– рекомендація про організацію дистанційної дошкільної освіти сайт МОН https://mon.gov.ua/ua/tag/doshkilna-osvita; – лист МОН «Щодо організації роботи закладів дошкільної освіти під час карантину» (№ 1/9-219 від 23.04.2020 року) https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/73270/; – Чернівці_садочок_вдома https://sites.google.com/view/sadokvdoma2020	Коротка інформація яка записується у робочому зошиті педагогічної практики
Завершальний (підсумковий) етап		
Підбиття підсумків педагогічної практики	1. Оформлення документів з практики з перевіркою керівника від ЗВО; 2. Круглий стіл з підсумками практики. 3. Опитування стейкхолдерів та студентів за результатами проходження практики. URL: http://preschool.cv.ua/srudents-survey-questions/	Звітна документація студента-практиканта

* Перелік робіт викладених в п. 6.2. “Зміст педагогічної практики”, а саме в основному етапі може бути частково змінений або доповнений керівником практики від кафедри.

6.3. Звітні матеріали Основна документація²

¹ Додаткова робота тільки в період карантину

² Студенти які працюють в освітніх закладах за спеціальністю, що відповідає спеціальності (посада: директор, вихователь-методист, вихователь; при посаді асистента вихователя/асистента дитини - перелік документів може зменшити керівник практики від ЗВО), за якою вони здобувають освіту, вважати практику зарахованою, якщо вони подадуть наступні документи: копія трудової книжки, довідка та характеристика з місця роботи. Додатково для кращої оцінки практики рекомендується і конспекти заняття з дітьми у ЗДО (Положення про

1. Титульна сторінка.
2. Щоденник педагогічної практики
3. Характеристика на студента-практиканта від ЗДО³.
4. Розгорнутий звіт про проходження практики.⁴
5. *Довідка з місця роботи, копія трудової книжки, характеристика від директора на працівника, презентація власної практичної роботи з дітьми в закладі дошкільної освіти (відео чи презентація) – для студентів які працевлаштовані по спеціальності і практика відповідає займаній посаді.*⁵

Додаткова документація⁶

1. Робочий зошит педагогічної практики
2. Спостереження та аналіз занять, проведених вихователем.
3. Власноруч написаний перспективний та календарний плани роботи для дітей дошкільного віку які планує вихователь.
4. Конспекти різних режимних процесів для дітей дошкільного віку (прийом дітей, організація самостійної діяльності, формування культурно-гігієнічних навичок, формування культури поведінки, ранкова гімнастика, гігієнічні процедури, сніданок, підготовка до занять, прибирання іграшок; переключення уваги дітей на інший вид діяльності, заняття, підготовка до прогулянки, спостереження на прогулянці. рухливі ігри, праця на ділянці, індивідуальна робота з розвитку рухів та фізичних якостей, самостійна ігрова діяльність; повернення з прогулянки; гігієнічні процедури, обід, підготовка до сну) **з наочністю до них (кожного дня на практиці 1 конспект + наочність).**
5. Конспектів занять з різних розділів програм (3) з розробленою наочністю до них.
6. Рекомендації для дітей та батьків дітей дошкільного віку (презентабельність!).

7. Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=4258>
Танявська Ярина Андріївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти <http://preschool.cv.ua/taniavska-yaryna-andiiivna/>

8. Тривалість робочого часу студентів під час проходження практики

Тривалість робочого часу студентів під час проходження практики регламентується Кодексом законів про працю України та розкрито в [Положенні про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича](#) складає:

- для студентів віком від 15-ти до 16-ти років – 24 години на тиждень;
- для студентів віком від 16-ти років – 30 годин (1 кредит) на тиждень.

9. Бази практики

Перелік баз практики сформований відповідно договору про співпрацю між

проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://preschool.cv.ua/provisions-of-practice/>..

³ В режимі офлайн надає директор ЗДО, в режимі онлайн – надає керівник від кафедри.

⁴ Загальний обсяг звіту від 4 сторінок де описується практична робота студента-практиканта в період проходження практики.

⁵ Студенти які працюють в освітніх закладах за спеціальністю, що відповідає спеціальності (*посада: директор, вихователь-методист, вихователь: при посаді асистента вихователя/асистента дитини - перелік документів може зменшити керівник практики від ЗВО*), за якою вони здобувають освіту, вважати практику зарахованою, якщо вони подадуть наступні документи: копія трудової книжки, довідка та характеристика з місця роботи. Додатково для кращої оцінки практики рекомендується і конспекти заняття з дітьми у ЗДО (Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://preschool.cv.ua/provisions-of-practice/>).

⁶ Додаткова звітна документація є обов'язковою для представлення та перевірки до захисту педагогічної практики керівнику практики. Не є обов'язковою для зберігання даних матеріалів на кафедрі педагогіки та психології дошкільної освіти. Зберігання додатковою документації можливе за бажанням студента або керівника практики.

Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича та управлінням освіти Чернівецької міської ради м. Чернівці від 09.01.2020 р.
<http://preschool.cv.ua/agreements-in-practice/> та збільшується відповідно до потреби <http://preschool.cv.ua/bazy-praktyky/>.

- Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 7 “Буковиночка” Чернівецької міської ради (58002, м. Чернівці, вул. О.Кобилянської, 21);
- Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 9 “Розквіт” Чернівецької міської ради (58029, м. Чернівці, Проспект Незалежності, 88);
- Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) компенсуючого типу для дітей з особливими освітніми потребами № 17 «Паросток» Чернівецької міської ради (58022, м. Чернівці, вул. М.Коперника, 19);
- Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 21 “Смерічка” Чернівецької міської ради (58018, м. Чернівці, вул. Небесної Сотні, 9-а);
- Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 22 «Дивограй» Чернівецької міської ради (58003, м. Чернівці, вул. Салтикова-Щедрина, 29);
- Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 30 «Дивосвіт» Чернівецької міської ради (58003, м. Чернівці, м. Чернівці, бульвар Героїв Крут, 7);
- Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 32 “Світоч” Чернівецької міської ради (58013, м. Чернівці, Парковий проїзд, 6);
- Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 33 «Оселя талановитих» Чернівецької міської ради (58013, м. Чернівці, вул. Комарова, 28-в);
- Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 41 «Пізнайко» Чернівецької міської ради (58018, м. Чернівці, вул. Полетаєва, 19);
- Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу №48 «Гніздечко» Чернівецької міської ради (58002, м. Чернівці, вул. Кузьми Скрябіна, 2-а)
- Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 52 “Веселі стежинки” Чернівецької міської ради (58018, м. Чернівці, вул. Полетаєва, 3);
- Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 53 “Віночок” Чернівецької міської ради (58018, м. Чернівці, вул. Дарвіна, 11);
- Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 54 «Зернятко» Чернівецької міської ради (58002, м. Чернівці, вул. Вірменська, 17-а).

10. Права та обов’язки (відповідно до Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, протокол №7 від 31.08.2020р.)
<https://drive.google.com/file/d/1iv-6y5zOgwEk3AJa98MyfxxwVjrmTLMi/view>.

10.1. Керівника практики від кафедри:

- до початку практики видати кожному практиканту індивідуальне завдання;
- представити студентів-практикантів керівнику бази практики, який закріплює практикантів за керівниками від бази практики.
- за 10 днів до початку практики, відповідно до розподілу студентів, на кожен базу практики сформулювати Паспорт бази практики.
- своєчасно отримати від керівника бази практики витяги з наказу про прийняття здобувачів вищої освіти на практику і призначення керівників від бази практики;
- під час проведення практики постійно контролювати забезпечення належних умов праці і побуту практикантів та дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії відповідно до законодавства;
- контролювати виконання практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, ведення щоденника практики студентами бази практики;
- надавати практикантам методичну допомогу у вирішенні завдань, визначених програмою практики;
- своєчасно подавати завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо її поліпшення.

10.2. Керівника практики від бази практики:

- забезпечити необхідні умови для виконання студентом програми практики та, за необхідності, внесення коректив щодо підвищення ефективності проведення практики;
- провести інструктивну (у перший день практики) нараду зі студентом-практикантом. У разі потреби навчити студента-практиканта безпечних методів праці;
- забезпечити облік виходів на роботу студента-практиканта. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти заклад освіти;
- своєчасно попереджувати нещасні випадки, порушення, які можуть трапитися зі студентом під час проходження практики, а у їх випадку, розслідувати комісією бази практики разом із завідувачем кафедри та відповідальним на кафедрі за практику.
- після закінчення практики надати студенту-практиканту характеристику за підписом керівника бази практики.

10.3. Практикантів:

- до початку практики одержати від керівника практики від кафедри консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконати програму практики та індивідуальні завдання керівників практики від кафедри та бази практики;
- вивчити і дотримуватися правил внутрішнього розпорядку бази практики, правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та відповідно до законодавства;
- своєчасно подати керівнику практики від кафедри звітну документацію, що вимагається програмою практики, й захистити звіти про проходження практики.

11. Строки оформлення звітної документації здобувачами вищої освіти та підведення підсумків практики

11.1. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Звіт про проходження практики оформлюється за вимогами, які містяться у робочій програмі практики.

11.2. Підсумковий контроль здійснюється комісією, яку призначає завідувач кафедри. До складу комісії входять відповідальні особи від структурного підрозділу (факультету, інституту), керівники практики від кафедри, керівники практики від баз практики (за можливістю), викладачі кафедри, які викладали студентам дисципліни професійної підготовки.

Комісія може заслуховувати звіт про проходження практики здобувачів вищої освіти на базах практики в останні дні її проходження, або на кафедрі протягом перших п'яти днів після її завершення, або перших десяти днів семестру, який починається після практики, яка за графіком практик організовувалася в літній період. Результати підсумкового контролю заносяться у відомість обліку успішності, залікову книжку здобувача вищої освіти.

11.3. Звітна документація з практики зберігається на кафедрі протягом трьох календарних років.

11.4. Практикант, який не виконав програму практики, може пройти практику повторно в позанавчальний час, крім тих випадків, коли практика проходила в останній семестр перед атестацією. У разі, якщо специфіка практики не дає можливості повторного проходження, такий студент відрховується з університету.

11.5. Підсумки кожної практики обговорюються на засіданнях кафедр, а загальні підсумки практики підводяться на вчених радах факультетів (інститутів), (педагогічних радах коледжу).

11.6. Студентам, які навчаються без відриву від виробництва та працюють в освітніх закладах за спеціальністю, що відповідає спеціальності, за якою вони здобувають освіту, вважати практику зарахованою, якщо вони подадуть методистам заочної форми навчання наступні документи: копія трудової книжки, довідка та характеристика з місця роботи.

Практичну діяльність такого студента оцінює керівник бази практики у характеристиці з

місця роботи за розширеною шкалою підсумкового контролю, яка використовується в університеті, а методист заочної форми навчання вносить оцінку у відомість обліку успішності та залікову книжку студента.

12. Тривалість робочого часу студентів під час проходження практики

Тривалість робочого часу студентів під час проходження практики регламентується Кодексом законів про працю України та розкрито в [Положенні про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича](#) складає:

- для студентів віком від 15-ти до 16-ти років – 24 години на тиждень;
- для студентів віком від 16-ти років – 30 годин (1 кредит) на тиждень.

13. Критерії оцінювання

13.1. Розподіл балів за підсумками проходження практики⁷

Зміст роботи виконаної студентом під час практики	К-сть балів
- оформлення основної документації з практики	20 б
- відвідування та ефективність проходження практики студентом	10 б
- робочий зошит з практики	20 б.
- практичні напрацювання (наочність, конспекти, ігри, рекомендації та ін.)	20 б
- фотографії та аналізи проведеної роботи під час практики, спостереження та ін.	20 б.
- захист педагогічної практики	10 б.
- неформальна/інформальна освіта Керівник практики враховує додаткові бали, отримані через неформальну освіту, до загальної суми балів, набраної з освітньої компоненти, за умови, що результати з проблеми відповідають практиці студента та отримані на освітніх платформах “Prometheus”, “EdEra”, “Всеосвіта”, ГО «Українська асоціація педагогів і психологів початкової, дошкільної та позашкільної освіти» та ін. Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).	*20 б
- студенти які працевлаштовані за спеціальністю і практика відповідає займаній посаді, подають керівнику практики: довідку з місця роботи, копію трудової книжки, характеристика від директора на працівника та презентацію власної практичної роботи з дітьми в закладі дошкільної освіти з наочністю (відео чи презентація) ⁸ .	*100 б
	100 балів

13.2. Критерії оцінювання змісту роботи виконаним студентом під час практики

⁷ Керівник практики може запропонувати додаткові завдання або взаємозамінні

⁸ Обов'язкове погодження з керівником практики

Кількість балів		Рівень засвоєння	Роз'яснення
із 20 балів	із 10 балів		
17-20 балів	9-10 балів	високий	передбачає високий рівень знань і навичок: студент чітко розкриває питання практики та володіє практичними навичками, наявна зразкова документація
13-16 балів	7-8 балів	достатній	передбачає досить високий рівень знань і навичок: практична підготовка логічна, містить деякі неточності при формулюванні узагальнень та оформленні документів практики, але не впливають на позитивну оцінку.
9-12 балів	5-6 балів	вище середнього	передбачає наявність знань лише основних аспектів проходження практики, студент відповідає по суті на питання і в загальній формі розбирається в матеріалі, але відповідь неповна і містить неточності, виникають труднощі при наведенні прикладів.
5-8 бали	3-4 бали	середній	передбачає тільки загальну інформацію щодо проходження практики; документація практики оформлена не достатньо високого рівня, порушується послідовність викладення інформації, виникають труднощі при наведенні прикладів.
1-4 бали	1-2 бали	низький	студент часто пропускав практику, на низькому рівні володіння практичними навичками, документація оформлена з помилками та недостатньо.

13.3. Критерії оцінювання неформальної/інформальної освіти студентів

У межах поточного чи підсумкового контролю (заліку/іспиту) до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти з проблеми, що відповідає тематиці курсу :

– «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»

(<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>)

– «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (Ч.3, п. 3.6)

(<https://www.chnu.edu.ua/media/ujmf2ufm/polozhennia-pro-kontrol-i-otsiniuvannia-rezultatavch-zdobuvachiv.pdf>).

Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених

документів на офіційному сайті ЧНУ
(<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/>).

Згідно рішення кафедри (Протокол №1 від 27.08.2020, <https://bit.ly/3ShTpSR>) викладач враховує додаткові бали, отримані через неформальну освіту, до загальної суми балів, набраної з освітньої компоненти, за умови, що результати з проблеми відповідають тематиці курсу та отримані на освітніх платформах “Prometheus”, “EdEra”, “Всеосвіта”, ГО «Українська асоціація педагогів і психологів початкової, дошкільної та позашкільної освіти» та ін.

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

Наприклад, студент пройшов 5-тижневий курс “Візуалізація даних” на платформі “Prometheus” (https://prometheus.org.ua/course/course-v1:IRF+DV101+2016_T3) та отримав відповідний сертифікат, за що може отримати 12 балів з теми 2 “Обробка та оформлення результатів наукових досліджень” (модуль 2).

Якщо студент пройшов двогодинний курс та має підтвердження у вигляді сертифікату він, відповідно, може отримати 2 бали, тригодинний – 3 бали тощо.

13.4. Критерії оцінювання результатів педагогічної практики

Педагогічна практика оцінюється за 100-бальною шкалою загальноприйнятою національною та ЄКТС шкалою в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90–100)	відмінно
	B (80–89)	дуже добре
	C (70–79)	добре
	D (60–69)	задовільно
	E (50–59)	достатньо
Не зараховано	FX (35–49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1–34)	(незадовільно) з обов’язковим повторним курсом

A – «відмінно» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст практики, звітну документацію, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні та практичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

B, C – «добре» – коли студент набрав 70–89 балів, твердо володіє практичними навичками. Добре засвоїв основні методи і прийоми роботи з дітьми, аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші педагогічні феномени, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

Д, Е – «задовільно» – якщо студент набрав 50–69 балів, в основному знає педагогічну практику, але не переконливо відповідає, плутає поняття, не впевнено почувається, виконуючи практичні завдання у ЗДО, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом.

FX – «не зараховано» з можливістю перескладання – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував практичну підготовку, частково надана керівнику звітна документація практики. Часто пропускав педагогічну практику.

F – «не зараховано» з повторним проходженням практики – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував педагогічну практику, часто пропускав, звітні документи практики не оформленні та директор ЗДО де студент проходив практику не надав характеристику.

14. Рекомендована література

1. Базовий компонент дошкільної освіти України : від 12.01.2021 р. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf.
2. Графік проходження педагогічної практики студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» ЧНУ ім.Ю.Федьковича. URL: <http://preschool.cv.ua/practice-shedule/>
3. Деякі питання Державної служби якості освіти України : Постанова Каб. Міністрів України від 14.03.2018 р. № 168 : станом на 11 груд. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2018-п#Text>
4. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проєкту: О.В. Огнев'юк; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред. Г.В. Беленька; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
5. Договори про проходження практики студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» ЧНУ ім.Ю.Федьковича. URL: <http://preschool.cv.ua/agreements-in-practice/>
6. Інструкція з організації роботи та дотримання вимог з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності у закладах дошкільної освіти (листа МОН № 1/11-1491 від 14.02. 2019). URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-organizaciyi-roboti-ta-dotrimannya-vimog-z-pitan-ohoroni-praci-ta-bezpeki-zhittedyalnosti-u-zakladah-doshkilnoyi-osviti>
7. Інформація про бази проходження педагогічної практики студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» ЧНУ ім.Ю.Федьковича. URL: <http://preschool.cv.ua/bazy-praktyky/>
8. Методичний посібник до парціальної програми з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей віком від 4 до 6–7 років «Вчимося жити разом. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>
9. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук. кер. проєкту: О.В. Огнев'юк; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред. Г.В. Беленька; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
10. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу у 2023/2024 н. р. у закладах дошкільної освіти. Лист МОН № 1/12490-23 від 21.08.23 року. URL: http://vilkhivka-dnz.edu.kh.ua/navchaljno-vihovnij_proces/normativno-pravove_zabezpechennya_nvp/
11. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу у 2023/2024 н. р. у закладах дошкільної освіти. Лист МОН № 1/12490-23 від 21.08.23 року. URL: http://vilkhivka-dnz.edu.kh.ua/navchaljno-vihovnij_proces/normativno-pravove_zabezpechennya_nvp/
12. Накази та звіти проходження практики студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» ЧНУ ім.Ю.Федьковича. URL: <http://preschool.cv.ua/nakazy-ta-zvity/>
13. Опитування стейкхолдерів та студентів за результатами проходження практики студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» ЧНУ ім.Ю.Федьковича. URL: <http://preschool.cv.ua/srudents-surve-questions/>
14. Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної

- освіти)», першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 012 «Дошкільна освіта» Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: http://preschool.cv.ua/opp_batchelor_dopsych_v_zdo/
15. Переліком ігрового та навчально-дидактичного обладнання рекомендованого МОН. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/doshkilna-osvita>
 16. Планування роботи в дошкільних навчальних закладах : Лист № 1/9-455 від 03.07.2009. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-455290-09#doc_info.
 17. Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (2020 р.) URL: <http://preschool.cv.ua/provisions-of-practice/>
 18. Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності : Наказ МОН України від 20.04.2015 р. № 446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0520-15#Text>
 19. Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України : Наказ М-ва освіти України від 08.04.1993 р. № 93 : станом на 20 груд. 1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>
 20. Про затвердження Порядку організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти : Постанова Каб. Міністрів України від 10.04.2019 р. № 530 : станом на 28 квіт. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-2019-п#Text>
 21. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII : станом на 2 лип. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
 22. Програма "Українське дошкілля". URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>
 23. Програма Впевнений старт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>
 24. Програма освіти дітей раннього та дошкільного віку "ОСВІТА І ПІКЛУВАННЯ / EDUCATION & CARE". URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>
 25. Програма розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі" – нова редакція. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>
 26. Програма Україна – моя Батьківщина. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>
 27. Програми практики студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» ЧНУ ім.Ю.Федьковича. URL: <http://preschool.cv.ua/pedagog-praktuka/programy-praktyky/>
 28. Танявська Я.А. *Навчальні та виробничі практики студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта* : електронний курс на освітній платформі MOODLE Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=4258>

15. Методичні рекомендації щодо проходження практики в режимі онлайн

Дистанційне навчання – це технологія, що базується на принципах відкритого навчання, широко використовує комп'ютерні навчальні програми різного призначення та сучасні телекомунікації з метою доставки навчального матеріалу та спілкування безпосередньо за місцем перебування учнів. Діяльність дистанційного навчання передбачає організацію навчального процесу з використанням дистанційних освітніх технологій та трансляцій в режимі відеоконференцій, навчальних, виховних та інших заходів.

1. Проходження практики в режимі онлайн може відбуватися з використанням різних платформ та технологій та коригується індивідуально керівниками від кафедри. Перелік сайтів рекомендованих для використання в процесі онлайн практики:

<https://mon.gov.ua/ua> - Міністерство освіти і науки України;

<https://osvita.cv.ua/> - Управління освіти Чернівецької міської ради;

Офіційні сайти ЗДО <http://preschool.cv.ua/bazy-praktyky/> , Facebook або Instagram сторінки ЗДО;

Відео записи на на YouTube каналах;

Прелік сайтів:

- <http://vihovateli.com.ua/>
- <https://sites.google.com/site/sajtdlapedagogivdnz/home/storinka-vihovatela-dnz>
- www.pedrada.com.ua
- <https://anelok.in.ua/>
- <http://metodportal.net/>
- <http://ostriv.in.ua/>
- <https://www.metodikin.ru/?reload>
- <http://cabivosp.blogspot.com/>
- <http://ped-kopilka.com.ua/>
- <http://abetka.ukrlife.org/>
- https://dity.te.ua/osvita_mult
- <https://volodumurivna.at.ua/>
- <http://www.osvita.org.ua/>

2. Консультації студентів-практикантів керівниками від кафедри відбувається у визначений час з попередньою домовленістю, та може бути проведене: у режимі конференцій платформ Meet (<https://meet.google.com/>) або будь яка інша.

3. Для активного спілкування та термінового обміну повідомленнями можна використовувати Viber чи Telegram канали де створена група.

4. Для передачі будь яких видів завдань може бути створена для кожного студента індивідуально папка в хмарному середовищі Google Диск — сховище даних, яке належить компанії Google Inc., що дозволяє користувачам зберігати свої дані на серверах у хмарі і ділитися ними з іншими користувачами в Інтернеті. Google Drive включає Google Документи, Таблиці та Презентації, офісний пакет, який дозволяє спільно редагувати документи, електронні таблиці, презентації, малюнки, форми, і багато іншого.

5. Для перевірки виконаних завдань практики може використовувати пошти.